

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

2. M.Reed (2020, October 30). 5 Distance Learning Technology Must-Haves: веб-сайт. URL: [//www.wwt.com/article/five-technology-must-haves-distance-learning](http://www.wwt.com/article/five-technology-must-haves-distance-learning)

УДК 001.891:378.4.013:005.336.2

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО**

**А.С. Паламарчук, О.А. Глушков,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

На сьогодні у світовій системі освіти відбулися серйозні структурні зміни, змінилося ставлення до освіти з боку урядів та пересічних громадян. Час, в який ми живемо, характеризується наростаючими темпами змін у всіх сферах життя суспільства. У зв'язку з цим все більшу гостроту набуває проблема адекватності здобутих студентами знань науково-технічним, нормативно-правовим, соціокультурним та економічним умовам, що стрімко змінюються. Не менш гострою є проблема значного посилення інформаційного навантаження на людину, викликану інтенсивним зростанням обсягу інформації, що особливо сильно проявляється у період навчання у вищому навчальному закладі. Подальше зростання навчального навантаження буде як неможливим, так і неефективним. Нереально в сучасних умовах масованого накопичення інформації забезпечити людину у вузі таким запасом знань, з якого він згодом зможе постійно черпати щось потрібне в конкретних умовах.

Така ситуація, привела багатьох фахівців до єдиної думки про необхідність створення системи дистанційної освіти. Наслідком чого стала розроблена МОН України «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні» від 20.12.2020.

Дистанційна освіта має цілу низку незаперечних переваг, які отримують як споживачі освітніх послуг, так і вищими навчальними закладами, які надають.

Здобувач, що навчається дистанційно, самостійно приймає рішення про те коли, де і скільки йому приділяти часу на вивчення матеріалу, оскільки він сам складає індивідуальний графік навчання. При цьому на вивчення дисциплін, які у студента не викликають труднощів, він може витратити невелику кількість часу, позбавивши себе необхідності вивчення даного матеріалу протягом всього семестру. Та, навпоки, на вивчення найбільш складних дисциплін чи окремих розділів можна витратити набагато більше часу, повертаючись до перегляду відеолекцій, прослуховуючи кілька разів аудіозапис, перечитуючи листування з викладачем.

Вивчати дисципліни можна у будь-якому місті та будь-якій країні. Це зручно як для людей з обмеженими можливостями, так і для ділових людей, характер трудовий діяльність сти яких пов'язані з частими відрядженнями.

Дистанційно можна навчатися відразу в кількох навчальних закладах за декількома напрямками, причому без відриву від основної діяльності.

Важливою перевагою дистанційної освіти є зниження рівню стресового навантаження завдяки дистанційному поточному та проміжному контролю за дисциплінами.

Проте дистанційна освіта має також проблематику та недоліки.

Так, використання дистанційних освітніх технологій у процесі навчання студентів ВНЗ не підходить для розвитку комунікативних навичок та навичок колективної роботи, оскільки особисте спілкування студентів з викладачами та однокурсниками зведено до мінімуму або відсутня взагалі. Не підходить дистанційне навчання і для тих спеціальностей і напрямів підготовки, за якими передбачається велика кількість практичних занять.

Важливою проблемою розвитку дистанційної освіти є недостатній рівень технічного оснащення ВНЗ - відсутність високошвидкісного інтернету, а також технічних засобів, фахівців для створення якісних аудіо- та відеолекцій. Дана проблема характерна і для багатьох потенційних одержувачів послуг дистанційної освіти, яке передбачає наявність сучасних технічних засобів для ефективного двостороннього зв'язку, а також відповідного програмного забезпечення для перегляду презентацій, відеофільмів, виконання завдань.

Для того щоб дистанційне навчання було ефективним необхідна сильна мотивація здобувача оскільки весь навчальний матеріал студент освоює самостійно, він повинен мати для цього необхідні якості: силою волі, почуттям відповідальності, здатністю до ефективного самоконтролю. Підтримувати необхідний ритм занять, зберігати працездатність та сприймати велику кількість нової інформації без зовнішнього контролю вдається далеко не всім.

Перешкодою для здобуття дистанційної освіти нерідко є і недостатня комп'ютерна грамотність. Виконання завдань в електронній формі вимагає знання відповідних комп'ютерних програм (текстових редакторів, програм складання графіків, схем, формул, підготовки презентацій тощо).

Значною проблемою дистанційної освіти є недостатній рівень контролю якості знань викладачів. Роботи, надіслані електронною поштою, не є надійними засобом контролю: викладач не може бути впевненим у тому, що студент виконав їх самостійно, і при їх підготовці він не використав навчальні посібники, інформацію з інтернет-сайтів та інші джерела.

При віддаленому навчанні неминуче відбувається так звана теоретизація дисциплін, що вивчаються. Якщо студент не надто зацікавлений у засвоєнні навчального матеріалу та застосуванні отриманих знань на практиці, процес навчання перетворюється на механічне заучування теоретичних положень заради правильних відповідей на підсумковій чи проміжній атестації.

Ще однією слабкою ланкою дистанційної освіти є залежність навчального процесу від інформаційних технологій, оскільки електронна база навчального закладу може виявитися вразливою для хакерів та повністю або частково втратити документацію, зокрема історію виконання контрольних та курсових робіт, навчальні матеріали тощо.

Зважаючи на слабе використання стандартів у системі дистанційної освіти, різноманітність та якість дистанційних освітніх технологій багато в чому визначається політикою кожного конкретного навчального закладу та його фінансово-технічними можливостями. Багато ВНЗ сьогодні пропонують студентам лише електронні навчальні посібники та методичні вказівки щодо виконання контрольних завдань, оскільки не мають можливості створення навчальних відеофільмів, трансляції відеолекцій, організації відеоспостереження проведення підсумкової та проміжної атестації студентів. Водночас використання дорогих освітніх технологій неминуче тягне за собою збільшення вартості навчання у цих ВНЗ. Це зумовлює значну варіативність ціни та якості дистанційного навчання у різних вищих навчальних закладах.

Важко не погодитися з тим, що подальший розвиток систем дистанційного навчання передбачає забезпечення максимальної інтерактивності. Насправді не секрет, що навчання лише тоді стає повноцінним, коли досягається імітація реального спілкування з викладачем, – ось до цього і слід прагнути, в цьому і полягає перспектива розвитку дистанційної освіти.

Таким чином, розвиток і вдосконалення системи вищої освіти в Україні та у світі, на нашу думку, буде здійснюватися у напрямку все більш активного використання дистанційних освітніх технологій. Дистанційні технології – це інструмент активного самостійного навчання, яке відбувається під чуйним, але не нав'язливим керівництвом з боку досвідчених викладачів. Дистанційні технології дозволять зробити навчальний процес по-справжньому цікавим, а сприйняття навіть найскладнішого навчального матеріалу проходитиме набагато легше.

УДК: 378.4.018.43:316.77-049.3:37.091.212

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

**В.І. Соколова, Н.О. Коваленко, Т.І. Соколова,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

У зв'язку з початком карантину та воєнного стану в Україні, останні 2 роки навчання в закладах освіти відбувається переважно в дистанційному форматі, або комбіновано. Проте, такий метод надання освітніх послуг має ряд недоліків, які впливають на якість навчання та знижують рівень освіти. Процес ускладнюється відсутністю або недостатністю доступу до мережі Інтернет, комп'ютерної техніки та програмного забезпечення учасників освітнього процесу. Виконання деяких типів робіт унеможлиблюється через відсутність доступу до лабораторного обладнання та реактивів. Все це негативно впливає на показник професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Незважаючи на недоліки, дистанційна освіта має ряд переваг, зокрема, можливість навчатись особам, які за станом здоров'я не можуть відвідувати заклад освіти, або живуть віддалено від нього.

	Т.О. Павлова, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, м. Одеса І.О. Павлова, О.І. Павлов, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	
31	ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ТА ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.Р. Біленька, Н.А. Лазаренко	82
32	СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ШЛЯХОМ УДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНІЧНИХ НАУК В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.В. Жихарєва, В.О. Когут	84
33	ПРО МОЖЛИВІСТЬ СТВОРЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КНИГИ В СИСТЕМІ MOODLE Ю.С. Федченко, Н.Г. Коновенко, Є.В. Черевко	86
34	ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ БАКА- ЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» У ДИСТАН- ЦІЙНІЙ ФОРМІ О.О. Голубьонкова, М.Г. Брайко, К.Ю. Соколюк	89
35	ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ЗМІСТОВ- НОГО МОДУЛЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ» В.М. Лисюк, О.О. Фесенко, С.М. Неменуша	90
36	ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАН- ЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Т.В. Савченко, В.О. Кожевнікова	92
37	ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ: ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ В.Р. Шишлюк	94
38	КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В.О. Волчок	97
39	ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ЗАКОРДОННИХ УНІВЕРСИ- ТЕТАХ С.Н. Федосов, М.Р. Мардар	98
40	ТЕХНОЛОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАН- НЯ Ю.О. Халілова-Чуваєва, А.К. Д'яконова, Л.А. Титомир	101
41	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИ- СТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗВО А.С.Паламарчук, О.А. Глушков	104
42	ШЛЯХИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДО- БУВАЧІВ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В.І. Соколова, Н.О. Коваленко, Т.І. Соколова	106
43	ЧИ Є РІЗНИЦЯ МІЖ ПОНЯТТЯМИ «ДИСТАНЦІЙНЕ НАВ- ЧАННЯ» ТА «ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ»? Г.В. Коркач, Т.А. Манолі, Т.І. Нікітчина	108